

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

HOTĂRÂRE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

**a art.73 alin.(4) din Codul vamal al Republicii Moldova
nr.1149-XIV din 20 iulie 2000**

*(încetarea valabilității autorizației de admitere temporară a mărfurilor care
constituie obiectul contractului de leasing)*

(Sesizarea nr. 105g/2016)

CHIȘINĂU

3 noiembrie 2016

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
A ART.73 ALIN. (4) DIN CODUL VAMAL
(ÎNCETAREA VALABILITĂȚII AUTORIZAȚIEI DE ADMITERE TEMPORARĂ A
MĂRFURILOR CARE CONSTITUIE OBIECTUL CONTRACTULUI DE LEASING)

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională, statuând în componența:
DI Alexandru TĂNASE, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU
DI Igor DOLEA,
DI Victor POPA,
DI Veaceslav ZAPOROJAN, *judcători*,
cu participarea dnei Aliona Balaban, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 13 septembrie 2016
și înregistrată la aceeași dată,
Examinând sesizarea menționată în ședință plenară publică,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând în camera de consiliu,

Pronunță următoarea hotărâre:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a art.73 alin. (4) din Codul vamal nr.1149-XIV din 20 iulie 2000, ridicată de către avocatul Petru Balan în dosarul nr.3-32/2015, aflat pe rolul Judecătoriei Căușeni.

2. Sesizarea a fost depusă la Curtea Constituțională la 13 septembrie 2016 de către judecătorul Maria Țugui, din cadrul Judecătoriei Căușeni, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

3. Autorul excepției a pretins că dispozițiile art.73 alin.(4) din Codul vamal, în temeiul cărora titularii autorizațiilor de admitere temporară al căror termen de valabilitate nu a expirat sunt obligați să plaseze mărfurile care fac obiectul unui contract de leasing financiar sub regim vamal de import, contravin prevederilor articolelor 46 alin.(1) și 54 din Constituție precum și articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

4. Prin decizia Curții Constituționale din 12 octombrie 2016 sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost declarată admisibilă, fără a prejudeca fondul cauzei.

5. În procesul examinării excepției de neconstituționalitate, Curtea Constituțională a solicitat opinia Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova și Guvernului.

6. La ședința plenară publică a Curții, excepția de neconstituționalitate a fost susținută de avocatul Petru Balan. Parlamentul a fost reprezentat de

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
A ART.73 ALIN. (4) DIN CODUL VAMAL
(ÎNCETAREA VALABILITĂȚII AUTORIZAȚIEI DE ADMITERE TEMPORARĂ A
MĂRFURILOR CARE CONSTITUIE OBIECTUL CONTRACTULUI DE LEASING)

către dl Valeriu Kuciuk, consultant principal în cadrul Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului. Guvernul a fost reprezentat de către dl Adrian Morărescu, șef al Direcției control al încasării obligației vamale și asistență juridică a Serviciului Vamal.

CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI PRINCIPAL

7. La 10 iunie 2015 SC „Meganicontrans” SRL a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Biroului Vamal Bender cu privire la anularea actelor administrative.

8. În motivarea cererii s-a invocat că, la 10 octombrie 2012 în baza contractului de leasing, Biroul Vamal Bender a eliberat o autorizație de admitere temporară, valabilă până la 21 octombrie 2015, prin care a permis plasarea în regim vamal de admitere temporară a bunurilor utilizate de SC „Meganicontrans” SRL.

9. Ca urmare a modificărilor introduse prin Legea nr.47 din 27 martie 2014 la art.73 alin.(4) din Codul vamal, Biroul Vamal Bender a informat SC „Meganicontrans” SRL despre faptul că mărfurile importate, conform autorizației de admitere temporară din 10 octombrie 2012, urmează a fi scoase din țară sau plasate în regim vamal de import, dar nu mai târziu de 1 ianuarie 2015.

10. La 16 aprilie 2015, pentru faptul nerespectării prevederilor art.73 alin.(4) din Codul vamal, Biroul Vamal Bender a emis decizia prin care a decis încasarea din contul SC „Meganicontrans” SRL a obligației vamale în sumă de 829 063,63 lei.

11. În ședința de judecată din 16 august 2016, avocatul Petru Balan a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a art.73 alin. (4) din Codul vamal.

12. Prin încheierea din aceeași dată, instanța de judecată a dispus ridicarea excepției de neconstituționalitate și trimiterea sesizării în adresa Curții Constituționale pentru soluționare.

LEGISLAȚIA PERTINENTĂ

13. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr. 78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sînt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

[...].”

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
A ART.73 ALIN. (4) DIN CODUL VAMAL
*(ÎNCETAREA VALABILITĂȚII AUTORIZAȚIEI DE ADMITERE TEMPORARĂ A
MĂRFURILOR CARE CONSTITUIE OBIECTUL CONTRACTULUI DE LEASING)*

14. Prevederile relevante ale Codului vamal al Republicii Moldova nr. 1149-XIV din 20 iulie 2000 (Republicat în M.O., ediție specială din 1 ianuarie 2007) sunt următoarele:

Articolul 67

Dispoziții generale

„(1) Regimul vamal de admitere temporară permite utilizarea pe teritoriul Republicii Moldova, cu suspendare parțială sau totală de drepturi de import și fără aplicarea măsurilor de politică economică, a mărfurilor și mijloacelor de transport străine destinate reexportului în aceeași stare, cu excepția uzurii lor normale.

(2) Pe toată durata regimului vamal de admitere temporară, mărfurile și mijloacele de transport trebuie să rămână în proprietatea persoanei străine. Ele nu pot fi vândute, închiriate, subînchiriate, date în comodat, gajate, transferate sau puse la dispoziția unei alte persoane pe teritoriul Republicii Moldova decât cu acordul organului vamal, după plata drepturilor de import și efectuarea procedurilor vamale de punere în liberă circulație, cu excepția derogărilor prevăzute de prezenta secțiune.

(3) Mărfurile introduse în baza unui contract de leasing operațional se plasează sub regimul vamal de admitere temporară.”

Articolul 68

Autorizarea admiterii temporare a mărfurilor și mijloacelor de transport

„Organul vamal autorizează admiterea temporară numai a mărfurilor și a mijloacelor de transport care pot fi identificate și nu sînt prohibite de a fi introduse în Republica Moldova.”

Articolul 69

Termenul de aflare a mărfurilor și mijloacelor de transport sub regimul vamal de admitere temporară

„(1) Organele vamale stabilesc termenul în care mărfurile și mijloacele de transport de import trebuie să fie reexportate ori să li se atribuie o altă destinație aprobată de vamă. Acest termen nu poate depăși 3 ani de la data plasării mărfurilor și mijloacelor de transport sub regimul de admitere temporară.

(2) În împrejurări excepționale, Serviciul Vamal, la cererea argumentată a solicitantului, poate să prelungească termenul specificat la alin.(1) pentru a permite utilizarea autorizată a mărfurilor și mijloacelor de transport.”

(4) Termenul de aflare sub regimul vamal de admitere temporară a mărfurilor plasate în baza unui contract de leasing operațional se va stabili în funcție de durata contractului de leasing, dar nu va depăși 3 ani.”

Articolul 73

Punerea în liberă circulație a mărfurilor și a mijloacelor de transport

„(1) Mărfurile și mijloacele de transport aflate în regim vamal de admitere temporară pot fi puse în liberă circulație, dacă nu sînt prohibite, numai după achitarea drepturilor de import. În acest caz, cuantumul drepturilor de import se determină pe baza elementelor de taxare și a altor plăți în vigoare la data plasării

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
A ART.73 ALIN. (4) DIN CODUL VAMAL
*(ÎNCETAREA VALABILITĂȚII AUTORIZAȚIEI DE ADMITERE TEMPORARĂ A
MĂRFURILOR CARE CONSTITUIE OBIECTUL CONTRACTULUI DE LEASING)*

bunurilor sub regimul vamal de admitere temporară. Determinarea echivalentului în monedă națională al sumelor în valută străină se efectuează cu aplicarea cursului oficial al leului moldovenesc valabil la data efectuării formalităților de punere în liberă circulație.

(2) În cazul rezilierii contractului de leasing operațional până la expirarea acestuia ca urmare a realizării de către locatar a opțiunii de procurare a acestui bun, baza de calcul al drepturilor de import o va constitui valoarea în vamă a mărfurilor date în leasing, stabilită la data plasării acestora în regim de admitere temporară. Suma cumulativă a plăților calculate nu trebuie să depășească suma drepturilor de import datorate la data introducerii bunului în regim de admitere temporară, în cazul în care ar fi fost aplicat regimul vamal de import.

(3) Mărfurilor care fac obiectul unui contract de leasing financiar li se aplică regim vamal de import, cu plasarea acestora în liberă circulație după achitarea drepturilor de import și aplicarea măsurilor de politică economică.

(4) Până la data de 31 decembrie 2014 inclusiv, titularii autorizațiilor de admitere temporară care au introdus pe teritoriul Republicii Moldova până la 1 ianuarie 2014 mărfuri care fac obiectul unui contract de leasing financiar:

a) au dreptul de a le plasa sub regim vamal de import, cu achitarea drepturilor de import și aplicarea măsurilor de politică economică; sau

b) au obligația de a le scoate de pe teritoriul Republicii Moldova până la expirarea termenului autorizației de admitere temporară, dar nu mai târziu de 1 ianuarie 2015.

(5) Mărfurile introduse până la 1 ianuarie 2014 în baza unui contract de leasing operațional care sînt destinate folosirii în calitate de mijloc de transport internațional de mărfuri și pasageri pot fi utilizate în regim vamal de admitere temporară cu suspendare totală până la 31 decembrie 2015.”

15. Prevederile relevante ale Protocolului nr.1 la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 1298-XIII din 24 iulie 1997) sunt următoarele:

**Articolul 1
Protecția proprietății**

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru o cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare reglementării folosirii bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor.”

ÎN DREPT

16. Din conținutul excepției de neconstituționalitate, Curtea observă că aceasta vizează în esență încetarea valabilității autorizației de admitere temporară a mărfurilor care au fost introduse pe teritoriul Republicii

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
A ART.73 ALIN. (4) DIN CODUL VAMAL
*(ÎNCETAREA VALABILITĂȚII AUTORIZAȚIEI DE ADMITERE TEMPORARĂ A
MĂRFURILOR CARE CONSTITUIE OBIECTUL CONTRACTULUI DE LEASING)*

Moldova și constituie obiectul unui contract de leasing financiar, precum și modificarea regimului vamal de admitere temporară a mărfurilor.

17. Astfel, excepția de neconstituționalitate se referă la un ansamblu de elemente și principii constituționale interconexe, precum dreptul la proprietate și limitele de restrângere a acestui drept.

A. ADMISIBILITATEA

18. Prin decizia din 12 octombrie 2016, Curtea a verificat întrunirea următoarelor condiții de admisibilitate:

(1) *Obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție*

19. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în speță a Codului vamal nr.1149-XIV din 20 iulie 2000, ține de competența Curții Constituționale.

(2) *Excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu*

20. Excepția de neconstituționalitate, fiind ridicată de avocatul Petru Balan în dosarul nr. nr.3-32/2015, aflat pe rolul Judecătoriei Căușeni, este formulată de subiectul abilitat cu acest drept, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

(3) *Prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei*

21. Curtea reține că prerogativa de a soluționa excepția de neconstituționalitate, cu care a fost investită prin articolul 135 alin.(1) lit. g) din Constituție, presupune stabilirea corelației dintre normele legislative și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de **pertinența prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.**

22. Curtea observă că obiect al excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile articolului 73 alin. (4) din Codul vamal, care prevăd că „*până la data de 31 decembrie 2014 inclusiv, titularii autorizațiilor de admitere temporară care au introdus pe teritoriul Republicii Moldova până la 1 ianuarie 2014 mărfuri care fac obiectul unui contract de leasing financiar: a) au dreptul de a le plasa sub regim vamal de import, cu achitarea drepturilor de import și aplicarea măsurilor de politică economică; sau b) au obligația de a le scoate de pe teritoriul Republicii*

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
A ART.73 ALIN. (4) DIN CODUL VAMAL
(ÎNCETAREA VALABILITĂȚII AUTORIZAȚIEI DE ADMITERE TEMPORARĂ A
MĂRFURILOR CARE CONSTITUIE OBIECTUL CONTRACTULUI DE LEASING)

Moldova până la expirarea termenului autorizației de admitere temporară, dar nu mai târziu de 1 ianuarie 2015.”

23. Curtea acceptă argumentele autorului excepției de neconstituționalitate, potrivit cărora prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, deoarece sub imperiul acestora s-au născut raporturi juridice, care continuă să producă efecte și sunt determinante pentru soluționarea litigiului pentru titularii autorizațiilor de admitere temporară a mărfurilor, care au introdus pe teritoriul Republicii Moldova mărfuri ce fac obiectul unui contract de leasing financiar.

(4) Nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate

24. Curtea reține că prevederile contestate nu au constituit anterior obiect al controlului constituționalității.

25. Prin urmare, Curtea apreciază că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu poate fi respinsă ca inadmisibilă și nu există nici un alt temei de sistare a procesului, în conformitate cu prevederile articolului 60 din Codul jurisdicției constituționale.

26. În speță, Curtea reține că autorul excepției invocă faptul că dispozițiile art. 73 alin. (4) din Codul vamal, în partea ce ține de încetarea valabilității autorizației de admitere temporară a mărfurilor, încalcă prevederile articolului 46 și 54 din Constituție, precum și art. 1 al Protocolului nr.1 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (în continuare – *Convenția Europeană*).

27. Astfel, pentru a elucida aspectele abordate în excepția de neconstituționalitate, Curtea va opera cu prevederile articolului 46 din Constituție. De asemenea, Curtea va aplica jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare - *Curtea Europeană*).

B. FONDUL CAUZEI

PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 46 DIN CONSTITUȚIE

28. Autorul excepției de neconstituționalitate pretinde că prevederile art. 73 alin. (4) din Codul vamal sunt contrare dispozițiilor articolului 46 din Constituție, care prevăd că:

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sînt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreptă și prealabilă despăgubire.

[...]”

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
A ART.73 ALIN. (4) DIN CODUL VAMAL
(ÎNCETAREA VALABILITĂȚII AUTORIZAȚIEI DE ADMITERE TEMPORARĂ A
MĂRFURILOR CARE CONSTITUIE OBIECTUL CONTRACTULUI DE LEASING)

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

29. În motivarea excepției de neconstituționalitate, avocatul Petru Balan susține că prevederile art. 73 alin. (4) din Codul vamal încalcă art.46 din Constituție, care garantează dreptul la respectarea proprietății. Or, prin aplicarea prevederilor contestate are loc încetarea înainte de termen a valabilității autorizației de admitere temporară a mărfurilor care fac obiectul unui contract de leasing financiar, iar titularul autorizației este lipsit de dreptul de a beneficia de condițiile oferite de regimul vamal de admitere temporară.

30. Potrivit autorului excepției, în lumina jurisprudenței Curții Europene, licența pentru desfășurarea unei afaceri constituie un „bun” în sensul dreptului protejat de articolul 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană.

31. Autorul excepției consideră că prevederile articolului 46 din Constituție urmează a fi aplicate în coroborare cu prevederile articolului 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană, care garantează dreptul de proprietate, și jurisprudența Curții Europene în domeniu.

32. Autorul susține că încetarea valabilității autorizației constituie o restrângere a dreptului de proprietate.

B. Argumentele autorităților

33. Potrivit opiniei Parlamentului, simplificarea administrării fiscale și vamale în cazul contractelor de leasing financiar nu poate fi privită ca o regulă generală, ci mai mult ca o excepție, pentru a stimula acest domeniu.

34. Acțiunea statului de acordare a facilităților vamale aplicabile mărfurilor introduse în țară în baza contractelor de leasing financiar poartă un caracter temporar, de stimulare a domeniului dat și sunt aplicabile pe parcursul unei anumite perioade, acest drept fiind proporțional cu acțiunea de abrogare a facilităților, dacă acestea nu mai corespund necesităților actuale și generale.

35. Parlamentul a subliniat că norma art.73 alin.(4) din Codul vamal are drept scop asigurarea bunăstării economice a statului, acumularea de resurse bănești la bugetul național și asigurarea condițiilor echitabile pe piața de leasing.

C. Aprecierea Curții

1. Principii generale

36. Curtea reamintește că, potrivit jurisprudenței sale constante, dreptul de proprietate, garantat de articolul 46 din Constituție, reprezintă în substanță dreptul persoanei la respectarea bunurilor sale, mobile și imobile.

37. Curtea Europeană a statuat cu valoare de principiu că noțiunea de „bunuri” din articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenția Europeană nu se

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
A ART.73 ALIN. (4) DIN CODUL VAMAL
(ÎNCETAREA VALABILITĂȚII AUTORIZAȚIEI DE ADMITERE TEMPORARĂ A
MĂRFURILOR CARE CONSTITUIE OBIECTUL CONTRACTULUI DE LEASING)

limitează numai la proprietatea asupra unor bunuri corporale, astfel încât alte drepturi și interese care constituie active pot fi considerate „drepturi de proprietate”. Potrivit acestora pot constitui un bun și licențele sau autorizațiile valabile.

38. Potrivit jurisprudenței Curții Europene, licența de a desfășura o anumită activitate a fost în mod constant considerată un „bun” în sensul articolului 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană, în măsura în care oferă persoanelor vizate un drept asupra unui interes material, și aceasta indiferent de faptul dacă actul este de natură administrativă.

39. Curtea Europeană, în cauza *Tre Traktörer Aktiebolag v. Suedia*, a reținut că nu doar clientela și reputația comercială poate constitui un bun, dar și licențele sau autorizațiile valabile.

40. De asemenea, Curtea Europeană, în jurisprudența sa, a menționat că încetarea valabilității unei licențe pentru desfășurarea unei afaceri constituie o ingerință în dreptul la respectarea bunurilor, garantat de articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenția Europeană.

2. Aplicarea principiilor în prezenta cauză

41. În speță, Curtea constată că drept urmare a modificărilor operate la art.73 alin.(3) din Codul vamal prin Legea nr.324 din 23 decembrie 2013, mărfurilor care fac obiectul unui contract de leasing financiar li se aplică regim vamal de import, cu plasarea acestora în liberă circulație după achitarea drepturilor de import și aplicarea măsurilor de politică economică.

42. Până la operarea acestor modificări, atât mărfurile introduse în baza unui **contract de leasing operațional**, cât și mărfurile introduse în baza unui **contract de leasing financiar** puteau fi plasate sub **regimul vamal de admitere temporară**. De asemenea, termenul de aflare sub regimul vamal de admitere temporară a mărfurilor plasate în baza unui contract de leasing financiar se stabilea în funcție de durata contractului de leasing, dar nu depășea 3 ani. În cazul în care valoarea contractului de leasing financiar depășea suma de 2 milioane de euro, termenul de aflare sub regimul vamal de admitere temporară se majora până la 5 ani.

43. De competența organului vamal ținea eliberarea autorizației de admitere temporară a mărfurilor și mijloacelor de transport.

44. Curtea reține că, în temeiul prevederilor din Codul vamal, regimul vamal de admitere temporară permite utilizarea pe teritoriul Republicii Moldova, cu suspendare parțială sau totală de drepturi de import și fără aplicarea măsurilor de politică economică, a mărfurilor și mijloacelor de transport străine destinate reexportului în aceeași stare, cu excepția uzurii lor normale.

45. Curtea constată că, în urma modificării regimului vamal al mărfurilor introduse în baza unui **contract de leasing financiar**, prin Legea nr. 47 din 27 martie 2014 (care a intrat în vigoare la 25.04.2014) a fost modificat art.73 alin.(4) din Codul vamal, fiind stabilite condițiile în privința

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
A ART.73 ALIN. (4) DIN CODUL VAMAL
(ÎNCETAREA VALABILITĂȚII AUTORIZAȚIEI DE ADMITERE TEMPORARĂ A
MĂRFURILOR CARE CONSTITUIE OBIECTUL CONTRACTULUI DE LEASING)

mărfurilor care anterior au fost introduse pe teritoriul Republicii Moldova sub acest regim.

46. Astfel, legiuitorul a stabilit la art.73 alin.(4) din Codul vamal că până la data de 31 decembrie 2014 inclusiv, titularii autorizațiilor de admitere temporară care au introdus pe teritoriul Republicii Moldova până la 1 ianuarie 2014 mărfuri care fac obiectul unui contract de leasing financiar: *a) au dreptul de a le plasa sub regim vamal de import, cu achitarea drepturilor de import și aplicarea măsurilor de politică economică; sau b) au obligația de a le scoate de pe teritoriul Republicii Moldova până la expirarea termenului autorizației de admitere temporară, dar nu mai târziu de 1 ianuarie 2015.*

47. În speță, Curtea constată că societatea comercială **a obținut la 10 octombrie 2012 autorizație de admitere temporară a mărfurilor care făceau obiectul unui contract de leasing financiar pe un termen de până la 21 octombrie 2015.**

48. În același timp, Curtea reține că în urma modificărilor operate prin Legea nr.324 din 23 decembrie 2013 și prin Legea nr. 47 din 27 martie 2014 respectiva societate nu a putut dispune de autorizația de admitere temporară a mărfurilor, care, deși a fost eliberată pe un termen de 3 ani, prin efectul legii și-a încetat valabilitatea. Or, posesorii acesteia au fost obligați ca până la 31 decembrie 2014 să achite drepturile de import sau să scoată mărfurile de pe teritoriul Republicii Moldova.

49. În cauza *Tre Traktörer Aktiebolag v. Suedia*, Curtea Europeană a subliniat că retragerea sau suspendarea licențelor nu trebuie privită ca o lipsire de proprietate, în sensul celei de-a doua propoziții a articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție, ci ca o măsură de reglementare a folosirii bunurilor, care trebuie examinată prin prisma paragrafului doi al acestui articol.

50. Potrivit jurisprudenței constante a Curții, paragraful doi al articolului 1 din Protocolul nr.1 trebuie examinat în lumina principiilor generale enunțate în prima propoziție și cere respectarea unui echilibru just între cerințele intereselor generale ale societății care sunt satisfăcute prin măsura în cauză și drepturile fundamentale ale persoanelor care sunt afectate prin această măsură. La stabilirea faptului dacă există un echilibru just, Curtea recunoaște că statul se bucură de o marjă largă de apreciere atât privind alegerea mijloacelor de implementare, cât și privind evaluarea faptului dacă consecințele implementării acestor măsuri sunt justificate în interes general de scopul realizării obiectului legii în cauză (a se vedea, spre exemplu, *AGOSI v. Regatul Unit*, hotărâre din 24 octombrie 1986, § 52). Echilibrul just nu va fi constatat dacă persoana vizată trebuie să suporte „o sarcină individuală excesivă”. Existența sau lipsa clauzelor compensatorii în legislația relevantă poate fi un factor important la aprecierea faptului dacă măsura contestată respectă echilibrul just necesar și, în special, dacă aceasta impune reclamantului o sarcină disproporționată (a se vedea, spre exemplu, *Holy Monasteries v. Grecia*, hotărâre din 9 decembrie 1994, § 71 și, în

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
A ART.73 ALIN. (4) DIN CODUL VAMAL
(ÎNCETAREA VALABILITĂȚII AUTORIZAȚIEI DE ADMITERE TEMPORARĂ A
MĂRFURILOR CARE CONSTITUIE OBIECTUL CONTRACTULUI DE LEASING)

contextul specific al paragrafului doi al articolului 1, *Immobiliare Saffi v. Italia*, hotărâre din 28 iulie 1999, § 57).

51. Curtea reține că **încetarea valabilității autorizației de admitere temporară a mărfurilor înainte de termenul pentru care a fost eliberată a determinat pentru agenții economici, în esență, încetarea activității inițiată în baza contractului de leasing financiar.**

52. Curtea subliniază că deși **este dreptul exclusiv al legiuitorului de a reglementa regimul vamal al mărfurilor introduse pe teritoriul Republicii Moldova**, totuși, acest fapt **nu poate afecta securitatea raporturilor juridice care au luat naștere anterior.**

53. Curtea relevă că securitatea raporturilor juridice reprezintă o situație de certitudine juridică care se extinde în viitor și este în favoarea unei persoane, bazată pe un act, indiferent de natura juridică a acestuia.

54. Totodată, Curtea reține că asigurarea securității juridice trebuie privită cu mai mare strictețe în cazul regulilor cu implicații și consecințe financiare, încât cei vizați să cunoască precis întinderea obligațiilor impuse.

55. Curtea observă că, în condițiile contractului de leasing, interesul material al locatorului **rezidă în plasarea mijloacelor bănești cu scopul obținerii unui profit**, iar interesul material al locatarului este de a obține, pe seama și cu ajutorul locatorului, obiectul leasingului pentru folosință temporară cu sau fără dobândirea ulterioară în proprietate, prin achitarea ratelor de leasing. În acest context, posedarea sau folosirea mărfurilor de către agenții economici în temeiul unui contract de leasing financiar **are la bază un interes economic, ce dă naștere acestora la o speranță legitimă de obținere a unui venit prin exploatarea mărfurilor.**

56. Curtea constată că, deși legiuitorul a acordat un termen posesorilor de autorizații de admitere temporară pentru a se conforma noilor prevederi legale (începând cu 25.04.2014 până la 01.01.2015), totuși, în lipsa unor măsuri compensatorii, prevederile contestate au constituit o sarcină disproporționată, fără a asigura un „echilibru just” între cerințele interesului general al statului și cerințele de protecție a drepturilor fundamentale ale individului.

57. Concluzionând cele menționate, Curtea reține că prin încetarea înainte de termen a valabilității autorizației de admitere temporară a mărfurilor contractului de leasing financiar a existat o ingerință excesivă în dreptul persoanelor de a poseda și utiliza bunurile contractate, fapt care aduce atingere articolului 46 din Constituție.

Din aceste motive, în temeiul articolelor 135 alin. (1) lit. a) și g) și 140 din Constituție, 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 6, 61, 62 lit. a) și e), și 68 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
A ART.73 ALIN. (4) DIN CODUL VAMAL
(ÎNCETAREA VALABILITĂȚII AUTORIZAȚIEI DE ADMITERE TEMPORARĂ A
MĂRFURILOR CARE CONSTITUIE OBIECTUL CONTRACTULUI DE LEASING)

HOTĂRĂȘTE:

1. *Se admite* excepția de neconstituționalitate a art.73 alin. (4) din Codul vamal al Republicii Moldova nr.1149-XIV din 20 iulie 2000, ridicată de către avocatul Petru Balan în dosarul nr.3-32/2015, aflat pe rolul Judecătoriei Căușeni.

2. *Se declară neconstituțională* sintagma „Până la data de 31 decembrie 2014 inclusiv,” și sintagma „dar nu mai târziu de 1 ianuarie 2015” de la alineatul (4) al articolului 73 din Codul vamal al Republicii Moldova nr.1149-XIV din 20 iulie 2000.

3. Prezenta hotărâre este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Alexandru TĂNASE

*Chișinău, 3 noiembrie 2016
HCC nr. 31
Dosarul 105g/2016*